

дових, енергетичних), які потрібно відобразити в бухгалтерському обліку, а з іншої – виробничий процес тісно пов'язаний з навколишнім природним середовищем, яке забезпечує економічні функції (джерело ресурсів, середовище функціонування та ін.) і кожна з цих функцій змінюється залежно від стану природного середовища, відповідно будь-яке відхилення позначається на результатах діяльності підприємства. Для функціонування ефективною системи бухгалтерського обліку на підприємстві важливе значення має облік і аналіз екологічних витрат і зобов'язань. При цьому необхідно розділяти прямі та капітальні витрати в розрізі розмежування їх за видами на відповідних субрахунках із відображенням у подальшому в відповідних реєстрах. Це дозволить отримувати інформацію для цілей управління з врахуванням її у побудові перспектив на майбутнє.

УДК 637.1

А.І. ГЛУШАЧЕНКО, *старший викладач,
кафедра бухгалтерського обліку,
Сумський національний аграрний університет*

МІСЦЕ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ОРГАНІЗАЦІЇ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ СІЛЬСЬКО- ГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

На сучасному етапі формування ринкових відносин в Україні все більш виразними стають притаманні ринку характерні особливості - конкурентоспроможність виробництва, оперативність, своєчасність та ризик прийнятих рішень. Досвід розвинених країн показує, що важливою складовою загального механізму управління господарською діяльністю підприємств і об'єднань є ефективна облікова політика щодо управлінського обліку.

Процес формування облікової політики передбачає вибір принципів, методів, процедур, способів організації та ведення бухгалтерського обліку з числа затверджених законодавчими та нормативними актами відповідно до особливостей галузевої діяльності конкретного підприємства. Тому враховуючи підхід до побудови управлінського обліку на підприємстві необхідно зва-

жати на те, що на рівні держави він не регламентується, а повністю розробляється і запроваджується внутрішнім нормативним документом.

Необхідність формування облікової політики підприємства полягає у наданні правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан і результати діяльності різним користувачам для прийняття рішень. При цьому треба формувати не просто облікову політику, а виважену облікову політику підприємства, що базується на таких складових: принципах, методах, процедурах.

Ведення бухгалтерського обліку на сучасному етапі не в повній мірі відповідає вимогам апарату управління підприємства та інших користувачів облікової інформації, зокрема, організаційно-технічні аспекти облікової політики, які в першу чергу впливають на внутрішньогосподарський (управлінський) облік та його організацію з вирішення проблеми забезпечення необхідною інформацією керівництва підприємства.

При організації бухгалтерського обліку на підприємстві ми розглядаємо наказ про облікову політику підприємства як основний документ, що використовується обліковою службою підприємства протягом усього періоду діяльності для відображення кожної події в обліку. Зміст облікової політики обумовлюється метою, яку ставить перед собою власник, та стратегією сталого розвитку і впровадженням розпоряджень власника в діяльність підприємства.

З метою сприяння успішної діяльності підприємство самостійно розробляє систему (необхідного вигляду та змісту форм) управлінської звітності, головною метою якої є надання керівництву відповідної інформації щодо рівня прибутковості (підприємства в цілому, конкретного підрозділу, певного продукту або груп); рівня витрат (підприємства в цілому, конкретного підрозділу, певного продукту або груп продуктів); зіставлення показників за різні періоди та між фактичним виконанням і завданням.

На підставі розглянутих альтернативних методів обліку різних об'єктів обліку проводяться розрахунки за кожним альтернативним методом та оцінюється вплив проведених розрахунків на кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, ви-

значаються переваги та недоліки кожного методу та ефективність від їх впровадження в діяльність підприємства.

Враховуючи важливість визначення методологічних складових облікової політики варіанти яких запропоновані Міністерством фінансів України в П(с)БО та враховуючи їх вплив на результат фінансової діяльності. Ми пропонуємо підприємствам, які не розкрили методологію ведення управлінського обліку в подальшому доопрацювати зміст облікової політики в зв'язку з тим, що при невизначеності варіантів оцінки, елементів та методів ведення обліку витрат та виходу продукції, виконання робіт та надання послуг виникає викривлення результатів фінансово-господарської діяльності підприємства. Такі недоліки при перевірці підприємств передбачають штрафні санкції контролюючих органів. Що в свою чергу негативно впливає на ділову репутацію та ведення бізнесу конкретним суб'єктом підприємництва.

З метою підвищення організаційно-технічного забезпечення обліку на сільськогосподарських підприємствах в сучасних умовах необхідно, до наказу про облікову політику внести корективи з урахуванням змін у нормативній базі та методології відображення господарських процесів підприємствами галузі.

Специфіка аграрного виробництва полягає в тому, що більшість видів сільськогосподарської продукції реалізуються відразу після оприбуткування (овочі, м'ясо, молоко, квіти) або через невеликий проміжок часу (зерно, технічні культури). Тому, якщо сільськогосподарська продукція оцінюється за справедливою вартістю (тобто за цінами активного ринку), то виручка від її реалізації дорівнюватиме повній собівартості. Використання в процесі діяльності біологічних активів в основних галузях сільськогосподарського виробництва розкриває специфіку побудови управлінського обліку в конкретних умовах роботи підприємства та його місцезнаходження.

Як зазначають у своїх працях провідні вчені Ф.Ф. Бутинець, М.М. Коцупатрий «Особливість сільськогосподарського виробництва якраз і полягає в тому, що тут використовуються біологічні активи, які здібні до біологічної трансформації та до відтворення самих себе. Отже, потрібно враховувати ці процеси.

Але облік має бути побудований так, щоб були дотримані його принципи, а отриману інформацію можна порівнювати з показниками різних підприємств». Тому при розробці облікової політики з управлінського обліку ми повинні врахувати конкретні умови ведення діяльності та врегулювати проблемні питання, які не регламентовані нормативними документами.

Ми приєднуємось до думки В.М. Жука, що однією з головних проблем на сучасному етапі є оцінка біологічних активів за справедливою вартістю до моменту передачі даних активів за межі підприємства. Виходить, що в загальну суму чистого прибутку сільськогосподарські підприємства включатимуть доходи, які не підкріплені надходженням грошових коштів, або збільшенням дебіторської заборгованості, а відповідно впливає на розмір фінансового результату.

Облікова політика підприємства формується на підставі введених національних стандартів і полягає у виборі конкретних принципів, методів і процедур, пов'язаних з оцінкою і відображенням статей звітності. У обліковій політиці відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи» повинна розкриватися інформація про визначення справедливої вартості біологічних активів. (п.14 П(С)БО 30 «Біологічні активи»):

- за останньою ринковою ціною з такими активами;
- за цінами на подібні активи;
- за додатковими показниками.

Тому при розгляді облікової політики підприємства нам необхідно застосовувати реальні підходи до побудови дійової системи управлінського обліку, щодо оцінки готової продукції та наявних біологічних активів підприємства.

Окрім цього ми пропонуємо в обліковій політиці підприємства відображати терміни корисного використання довгострокових біологічних активів, по кожній групі окремо, які як правило, визначається головним бухгалтером підприємства самостійно або призначеною керівником спеціальною комісією, залежно від тривалості використання в запланованих цілях або можливого часу отримання від них сільськогосподарської продукції, додаткових біологічних активів (робіт, послуг).

Отже, застосування визначених обліковою політикою методичних принципів управлінського обліку сприятиме приведенню бухгалтерського обліку в сільському господарстві у відповідність з міжнародними стандартами обліку. Зокрема підприємствам, які активно працюють на міжнародних ринках і зацікавлені у використанні загальноприйнятих в міжнародній практиці облікових правил.

УДК 657.1:631

Н.О. ГОЛУБ, *к.е.н., доцент,*
кафедра обліку і аудиту,
Таврійський державний агротехнологічний університет

ОБЛІК ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ПРОДУКЦІЇ

Сьогодні зростання сільськогосподарського виробництва повинне відбуватися на якісно новому рівні – на основі екологічно безпечних технологій. При виробництві екологічно чистої продукції рослинництва повинно відбуватися оперативне управління процесом виконання робіт і контроль за якістю продукції, які необхідно оцінювати враховуючи вимоги виконання технологічних операцій та стандартів.

Можливості бухгалтерського обліку в умовах виробництва екологічно чистої продукції рослинництва вимагають додаткового вивчення, необхідна аргументація якісно нового підходу до отримання бухгалтерської інформації, яка використовується для управління ефективністю галузі.

З підвищенням рівня життя населення України будуть зростати й екологічні потреби, тому вже сьогодні необхідно враховувати досвід країн ЄС, Японії. Так, наприклад, у цих країнах фірми одержують більші прибутки завдяки тому, що вирощують (виготовляють) екологічно чисту продукцію, використовують засоби для ліквідації наслідків шкідливого впливу; випускають продукцію для підтримки імунітету, оздоровлення людини; застосовують енергозберігаючі технології; займаються рециркуляцією відходів, охороною довкілля; пропагують екологічно безпечний стиль життя тощо.